Opłata poczto a uiszczona gotówką

ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

NR. 11 **Poznań, dnia 1 czerwca 1939** **ROK 18**

Wydawca i miejsce wydania: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu**
ul. Rzeczypospolitej nr. 1 Telefon nr. 25-95 i 48-98

Zbiorowy układ pracy dla cegielń położonych w 59 obwodzie Inspekcji Pracy.

Z końcem miesiąca stycznia br. wypowiedziały związki zawodowe pracowników dotychczasowe układy zbiorowe w cegielniach w Poznaniu i najbliższych osiedlach podmiejskich. Związek Fabrykantów usiłował podjąć rozmowy z -zainteresowanymi związkami pracowniczymi, lecz z powodu zbyt daleko idącego żądania zwyżki płac o ca 20% jak i żądania zawarcia układu zbiorowego na całe województwo, nie doszło ostatecznie do sfinalizowania układu.

Żądaniu związków zawodowych, o zawarcie jednej umowy na całe województwo poznańskie, jako życiowo i gospodarczo nieuzasadnionemu Związek Fabrykantów się oparł, przedstawiając Ministerstwu Opieki Społecznej odpowiedni memoriał i interweniując w Warszawie przez swych przedstawicieli. Ministerstwo Opieki Społecznej uwzględniając motywy poruszone w memoriale odstąpiło od przysłania Komisji Rozjemczej, o co wniosły związki zawodowe, i zgodziło się na zawieranie układów zbiorowych w poszczególnych rejonach z tym, że w wypadku niedojścia do zgody tak pracodawcy jak i pracobiorcy winni złożyć rozstrzygnięcie w ręce dobrowolnego arbitra.

Ponieważ kilkakrotne konferencje nie doprowadziły do zawarcia układu, strony zgodziły się na rozstrzygnięcie sporu w drodze arbitrażu powołując na arbitra p. inż. Zygmunta Humięckiego z Poznania, który w dniu 17 maja 1937 r. wydał orzeczenie następującej treści:

Układ zbiorowy pracy

dla cegielń znajdujących się na terenie 59 obwodu Inspekcji Pracy, zawarty w Poznaniu w dniu 17 maja 1939 roku w formie dobrowolnego orzeczenia arbitrażowego.

Zgodnie z zapisem na arbitraż dokonanym w dniu 12 maja 1939 r. przez następujące organizacje pracodawców i pracowników oraz poszczególnych właścicieli cegielń względnie ich pełnomocników:

ze strony pracodawców:

Związek Fabrykantów w Poznaniu ul. Rzeczypospolitej 1 w osobach dyr. Łyczywek Franciszek, Józef Wykowski, inż. Wacław Małecki, reprezentujący cegielnie:

Z. Ciesielczyk Poznań-Rataje, Poznańskie Zakłady Ceramiczne Poznań-Główna, J. G. Weidemann Poznań-Główna, Józef Wykowski Poznań-Sołacz, W. Nowakowski i Synowie Fabianowo pow. Poznań, Ryszard Fechner Żabikowo pow. Poznań, Norbert Kindler Świerczewo pow. Poznań, Adam Glabisz Kotowo pow. Poznań, Dr. Z. Szymański Rudnicze pow. Poznań, Rakowicz i Walczak Junikowo pow. Poznań, St. Śmierzchalski Jelonek pow Poznań, M. Górecki i Sp. Wójtostwo pow. Śrem.

Okręgowy Związek Pracodawców w Poznaniu ul. Skarbowa 3 w osobach Syndyka Zegalskiego Tadeusza i Nenemana Bohdana, reprezentujący cegielnie:

M. Perkiewicz Mosina-Ludwikowo pow. Śrem, B. Neneman Mosina-Budzyń pow. Śrem, M. Czubek i Sp. Antonin pow. Poznań,

Feliks Gawroński właśc. cegielni w Dymaczewie Starym pow. Poznań, Anastazy Placko dzierż. cegielni parowej na Jeżycach w Poznaniu, Ignacy Glabisz, pełnomocnik cegielni w Iwnie pow. Środa, Wojciech Leśny pełnomocnik cegielni parowej Pysząca pow. Śrem, Alojzy Grzegorczyk, kierownik cegielni Ostrowieczko pow. Śrem.

Ze strony pracobiorców:

Związek Robotników i Rzemieślników Zjednoczenia Zawodowego Polskiego w Poznaniu ul. Półwiejska 20 w osobach Brzesiński Stefan i Pawlak Walenty, Zjednoczenie Zawodowe „Praca Polska" w Poznaniu ul. Rzeczypospolitej 9 w osobach Odrobny Kazimierz i Michalski Marian, Centralny Związek Robotników Przem. Budowl. Drzewnego Ceram. i Pokr. Zawodów w Polsce oddz. w Poznaniu ul. Stroma 24 w osobie Kowalewski Franciszek, Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe w Poznaniu ul. Skarbowa 4 w osobie Bresiński Stanisław, Związek Związków Zawodowych w Polsce Okręgowa Rada Zawodowa Poznań ul. Działyńskich 7 w osobach Bronisław Wolek i Kazimierz Sobański, Polski Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowl. i Drzewnego oddział w Fabianowie pow. Poznań w osobach Walkowiak Franciszek i Wawrzyniak Marcin.

Arbiter inspektor pracy inż. Humięcki Zygmunt na posiedzeniu w dniu 17 maja 1939 r. w lokalu Inspekcji Pracy w Poznaniu po zapoznaniu się z aktami zatargu dotyczącego zawarcia układu zbiorowego pracy dla cegielń znajdujących się na terenie 59 Obw. Insp. Pracy i po wysłuchaniu oświadczeń stron postanowił

§ 1.

Dla cegielń znajdujących się na terenie m. Poznania i powiatów: poznańskiego, śremskiego i średzkiego ustala się następującą taryfę płac w groszach za godzinę pracy:

Cegielnie	Rzemieślnicy	Palacz przy kotl.	Palacz przy piecu	Robotn. ponad 21 lat i robotn. zatrudn. przy nakład. gliny w szachc. wywoź. z pieca, na garn. i ustaw. w piecu	Robot. poniżej 21 lat	Robotnica przy prasie	Robotnica przy innych pracach	Woźnica dodatek tygodniowy
Rudnicze Żabikowo Junikowo Kotowo Świerczewo Fabianowo Pozn. Z. Ceram. J. G. Weideman Wykowski-Sołacz Ciesielczyk-Rataje	75	55	50	46	32	32	24	2.50
Jelonek Antonin Jeżyce-Poznań	68	50	45	42	29	29	22	2,25
Pysząca p. Śrem Wójtostwo p. Śrem Budzyń-Mosina p. Ś. Ludwikowo p. Śrem	60	44	40	35	25	25	20	2.00
Iwno Ostrowieczko	56	42	38	30	24	24	20	1 85
Dymaczewo Stare	53	39	35	25	22	22	20	1 75

§ 2.

Przy pracy akordowej stawki jednostkowe winny być tak ustalone aby zarobek robotnika był co najmniej

o 15% wyższy od wymienionych w § 1 stawek. W razie niewyrobienia akordu nie z winy robotnika należy robotnikowi wypłacić wynagrodzenie odpowiadające taryfie godzinowej (§ 1).

§ 3.

Płace stosowane w cegielniach objętych niniejszym postanowieniem o ile są wyższe nie mogą ulec obniżeniu i pozostają nadal w mocy.

§ 4.

Wypłata zarobków odbywa się co tydzień w dzień przyjęty miejscowym zwyczajem.

§ 5.

Czas pracy, udzielanie urlopów, wynagrodzenia za nadgodziny oraz wypowiedzenia stosunku najmu pracy regulują odnośne obowiązujące przepisy.

§ 6.

Godziny nieprzepracowane z powodu warunków atmosferycznych mogą być odpracowane zgodnie z art. 5 ustawy o czasie pracy z dnia 18. XII. 1919 r. (Dz. Urz. 94/33, poz. 734).

§ 7.

Wszelkie inne umowy ustalające warunki niższe, niż przewidziane w niniejszym postanowieniu tracą swą moc.

§ 8.

Postanowienia niniejsze obowiązują od 22 maja 1939 r. do 31 marca 1940 r. z tym, że o ile nie będzie wymówione na dwa miesiące przed jego wygaśnięciem tj. najpóźniej w dniu 31 I. 1940 r. obowiązują na rok następny i tak dalej z roku na rok.

Poznań, dnia 17 maja 1939 r.

Arbiter
(—) inż. Zygmunt Humięcki

Układy zbiorowe dla cegielń innych obwodów naszego województwa podamy w następnych numerach „Życia Gospodarczego“ z uwagi na to, że treść ich do chwili oddania numeru niniejszego do druku nie jest nam jeszcze wiadoma.

Pomyślna sytuacja gospodarcza Polski w marcu rb.

Bank Gospodarstwa Krajowego w następujący sposób charakteryzuje sytuację gospodarczą Polski w marcu 1939 r.

Pod wpływem wypadków politycznych, powodujących silne napięcie w stosunkach międzynarodowych, zaczął od połowy marca występować znaczniejszy odpływ wkładów z instytucji finansowych w Polsce, którym dotknięte zostały w silniejszym stopniu, zwłaszcza instytucje oszczędnościowe.

Zdolność mobilizacyjna aparatu kredytowego była jednak zupełnie wystarczająca mimo, że na ultimo kwartału przypadały większe płatności. Miesiąc marzec był korzystny dla gospodarki skarbowej, co pozwoliło na zamknięcie ostatniego roku budżetowego nadwyżką dochodów w wysokości kilkunastu milionów złotych.

Dzięki roszerzonej akcji kredytowej instytucji emisyjnej życie gospodarcze znalazło dostateczne pokrycie swych potrzeb obrotowych. Również korzystny naogół stan wypłacalności przemysłu i handlu został utrzymany. Następstwem zaostrzenia się sytuacji politycznej w Europie było osłabienie zainteresowania dla papierów wartościowych, połączone z silniejszym spadkiem kursów

Wpływ wydarzeń politycznych na rynki towarowe Polsce był natomiast stosunkowo niewielki i tylko częściowo wywołał pewien nastrój wyczekiwania. Utrzymany został wysoki poziom produkcji przemysłowej zarówno w przemysłach wydobywczych, jak i przetwórczych. Obliczony przez Instytut Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen wskaźnik produkcji przemysłowej za marzec podniósł się w stosunku do poprzedniego miesiąca o 2,5% do 130,7 i był o 6,5% wyższy, niż w marcu r .ub. Silniejszy wzrost wytwórczości w marcu wykazało zwłaszcza hutnictwo żelazne, a poza tym niektóre gałęzie przemysłu metalowo-maszynowego oraz przemysł elektrotechniczny. Do zwiększonej produkcji przystąpił przemysł mineralny i drzewny. Wywóz drzewa i materiałów drzewnych wykazał bardzo poważną zwyżkę. Wyższy stan zatrudnienia miał również przemysł chemiczny i częściowo spożywczy, jak również włókiennictwo, które w wielu działach pracowało intensywnie przy wyrobie towarów letnich. Liczba robotników, zatrudnionych w przemyśle wzrosła, co łącznie z uruchomieniem robót publicznych przyczyniło się do zmniejszenia bezrobocia.

Na rynkach zbożowych zaczęły w ostatnich tygodniach występować korzystniejsze tendencje cen.

Wywóz głównych artykułów rolniczych w marcu został utrzymany na poziomie z lutego.

Na POP i FON.

W dalszym ciągu podajemy czwartą kolejną listę subskrybcyj na POP. i ofiar na FON., złożonych przez firmy członkowskie Związku Fabrykantów w Poznaniu:

„Matra“, Poznań na POP. firma — 3.000 zł, personel 1.300 zł.

Fabryka Mydła „Rekord“, Grudziądz na POP. firma — 700 zł, personel — 160 zł, na FON. firma — 127,90 zł.

Fabryka Papieru „Czerwonak“ na POP. firma — 3.900 zł, personel — 3.100 zł.

Józef Zagórski, Poznań, prócz podanej już kwoty 3,400 zł firma subskrybowała dodatkowo 12.100 zł czyli razem sumę zł 15.500.

Laboratorium Tadeusz Splitt, na POP. firma — 1.500 zł, personel — 260 zł, na FON. firma — 100 zł.

„Pol“, Poznań na POP. firma — 2.000 zł, na FON. personel — 430 zł.

Spółka Dzierżawna dawnej Fabryki Mebli W. Nowakowski i Synowie Ska z o. o. na POP. firma — 1.000 zł, personel — 2.420 zł.

W. Paetz, Poznań na POP. firma — 9.000 zł, personel — 1.000 zł.

Brunon Zenker, Żerków na POP. firma 3.600 zł, personel — 840 zł.

K. Nier Spadk., Fabryka kafli, Ostrzeszów na POP. firma — 1.500 zł, personel — 100 zł Personel na FON. 82,—.

Stanisław Trawczyński, Poznań na POP. firma — 3.000 zł, personel — 3.900 zł, na FON. firma — 500 zł, personel — 270,42 zł.

A. Dereziński, Stęszew. Firma zadeklarowała na POP. zł 2.500 — a nie zł 500 jak mylnie podano w poprzednim numerze.

Kubś i Gogołkiewicz na POP. firma — 1.500 zł, na FON. firma 200 zł.

„Knorr", Poznań na POP. firma — 12.500 zł, personel — 12.500 zł, (w tym Zarząd i pracownicy biura — 5.020 zł, podróżujący — 4.420 zł, propagandzistki — 480 zł, pracownicy fizyczni 2.580 zł).

„Agrad" Sp. Akc., Augustowo p. Ruchocice, Firma na POP. 5.000,—, personel na POP. 280,—, robotnicy na FON. 152,—.

Razem według danych dotąd nadesłanych 87 przedsiębiorstw członkowskich subskrybowało na POP. zł 1.812.570 a na FON. złożyło zł 414.761,01.

W sprawie policzalności świadczeń na F.O.N. do kwot, przypadających na przedsiębiorstwa według norm ustalonych w związku z subskrypcją P.O.P.

W związku z zakończeniem subskrypcji Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej i rozpoczęciem wydawania subskrybentom zaświadczeń przez odnośne placówki o spełnieniu obywatelskiego obowiązku subskrypcji P.O.P., donosimy, że w okólniku Ministerstwa Skarbu z dnia 22. IV. 1939 r .L. B. B. 107/Os/39 znajduje się m. in. następujący ustęp:

> „Od sum pożyczek ustalonych na podstawie powyższych norm byłyby zdaniem Związku Izb Przemysłowo-Handlowych R. P. dopuszczalne odliczenia wydatków, świadczonych przez przedsiębiorstwa na czynną obronę, jednakże odliczenia te nie mogłyby przekraczać 50% sum subskrypcyjnych".

Z tego wynika, że przy zabieganiu się o wyżej wspomniane zaświadczenia przedsiębiorstwa mogą się legitymować również kwotami świadczonymi na czynną obronę (F.O.N.) w granicach wskazanych okólnikiem Ministerstwa z zacytowanej daty.

Skarb. - Finanse

Przepisy wykonawcze do ustawy o podatku obrotowym.

W Dzien. Ust. R. P. Nr. 44/39 z dnia 16 maja br. pod poz. 287 ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 19 kwietnia 1939 r. o wykonaniu ustawy z dnia 4 maja 1938 r. o podatku obrotowym.

W pierwszych paragrafach tego rozporządzenia znajdujemy szeroką definicję świadczeń prywatnoprawnych i świadczeń zawodowych. W myśl tych przepisów za prywatnoprawne świadczenia rzeczy lub usługi uważa się świadczenia, które:

a) polegają na przeniesieniu prawa własności, używania lub użytkowania rzeczy, bądź na przeniesieniu jakiegokolwiek innego prawa majątkowego, bądź też na wykonaniu pracy lub innej usługi, oraz

b) wynika z umowy, czyli zgodnego oświadczenia woli dwóch stron, wyrażonego pisemnie, ustnie lub przez odpowiedni sposób zachowania się, bądź też innego tytułu prywatnoprawnego.

Świadczenia są odpłatne, gdy świadczący osięga za nie ekwiwalent w pieniądzach lub w jakiejkolwiek innej postaci.

Następuje potem wyliczenie prywatnoprawnych odpłatnych świadczeń rzeczy czy usług, które nie odbiegają od dotychczasowych przepisów.

Świadczenie jest zawodowe, gdy wykonywane jest w okolicznościach, które wskazują, że zamiarem świadczącego jest wykonywać tego rodzaju świadczenia w sposób częstotliwy, aby mieć stąd główne lub uboczne źródło przychodu, chociażby nawet świadczenie było dokonywane jednorazowo.

Nie uważa się jednak za świadczenie zawodowe sprzedaży całego przedsiębiorstwa oraz sprzedaży należących do przedsiębiorstwa rzeczy nieruchomych i ruchomych, przeznaczonych dla trwałego używania w tym przedsiębiorstwie (inwestycje, inwentarz).

Sprzedaż towarów i innych rzeczy, będących z przeznaczenia przedmiotem handlowego obrotu, ma charakter świadczenia zawodowego również w tym przypadku, gdy została dokonana w okresie lub w drodze egzekucji.

Podlega obowiązkowi podatkowemu wykonywanie przedsiębiorstwa, zawodu lub zajęcia w sposób niezgodny z przepisami prawa, jeżeli zawierane umowy są mimo to prawnie skuteczne (np. czynności wykonywane bez przepisanej prawem koncesji). Nie podlegają jednak podatkowi czynności sprzeciwiające się porządkowi publicznemu, ustawie lub dobrym obyczajom.

Są to podstawowe przepisy, na których opierać się będzie w przyszłości wymiar podatku od obrotu.

Dalsze szczegóły rozporządzenia nie odbiegają od treści podanej już przez Związek Fabrykantów w artykułach „Życia Gospodarczego" Nr. 11 z dnia 1. VI. 1938 str. 111 i w Nr. 16 z dnia 15. VIII. 1938 str. 160. W artykułach tych wskazano już również na wysokość poszczególnych stawek podatku od obrotu.

Tekst wyżej cytowanego rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 19. IV. 1939 znajduje się w naszym biurze do wglądu dla P.T. Członków, jak i jesteśmy gotowi każdorazowo do ustnych i pisemnych wyjaśnień. Sz.

Wyrok N.T.A. ustalający zasady, dotyczące pojęcia prawidłowości ksiąg handlowych.

W wyroku z dnia 27 stycznia 1939 r. L. Rej 1490/36 Najwyższy Trybunał Administracyjny ustalił następujące zasady dotyczące pojęcia prawidłowości ksiąg hanlowych:

1. Wymogiem prawidłowości rachunkowości kupieckiej jest, aby zdarzenia gospodarcze, które mają być przedmiotem wpisów do ksiąg, znalazły zupełne odbicie w treści tych zapisów, t. zn., żeby osnowa rachunkowa zapisów pokrywała treść faktyczną zdarzenia.

2. Księgowanie cen netto za towar sprzedany w trybie komisowym, a zatem po potrąceniu prowizji i kosztów, uchybia postulatowi zupełności wpisów.

3. Gotówka wpływająca lub otrzymany kredyt, bez względu na źródło podmiotowe, wymagają zapisu do ksiąg, chociażby obsługiwały przedsiębiorstwo jedynie, na krótki czas.

4. Sam fakt nieksięgowania wpływów gotówkowych lub kredytowych, niezależnie od przyczyny nie księgowania, uzasadnia wniosek o nieprawidłowości ksiąg.

Okólnik Ministerstwa Skarbu, wyjaśniający, kto nie jest obowiązany do składania zeznań o dochodzie.

Na skutek wątpliwości, podniesionych przez niektóre Izby Skarbowe w związku z zastosowaniem przepisów § 63 ust. 1 lit. B. rozporządzenia wykonawczego do Ordynacji Podatkowej i postanowień okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 31 marca 1938 roku L. D. V. 8442/1/38 — Ministerstwo Skarbu wyjaśniło okólnikiem z dnia 21 marca 1939 r. L. D. V. 5359/1/39, iż nie są obowiązane do składania zeznań o dochodzie osoby, których dochód płynie wyłącznie:

a) z nieruchomości gruntowej o łącznym obszarze nie przekraczającym 50 wzgl. 100 ha gruntów (§ 63 ust. 1 lit. B. punkt a) rozporządzenia wykonawczego do Ordynacji Podatkowej), a nadto z budynków mieszkalnych, gospodarczo z tą nieruchomością związanych i użytkowanych przez posiadacza tej nieruchomości,

b) z jednego przedsiębiorstwa handlowego, bądź jednego przedsiębiorstwa przemysłowego, zaliczonego w roku poprzedzającym rok podatkowy w myśl taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 u. p. p. do kategorii III, IV, V a i V b przedsiębiorstw handlowych, albo kategorii VII i VIII przedsiębiorstw przemysłowych (§ 63 ust. 1 lit. B. punkt c) rozporządzenia wykonawczego do Ordynacji Podatkowej), a nadto z jednego budynku mieszkalnego o ilości izb nie większej niż 12, który użytkowany jest w całości przez właścicieli przedsiębiorstwa.

W sprawie dopuszczalności potrącania ceny świadectwa przemysłowego przez przedsiębiorstwa sprzedaży artykułów scalonych.

W myśl art. 12 ustawy o podatku obrotowym część należności za nabyte w r. 1939 świadectwo przemysłowe, odpowiadającą cenie zasadniczej świadectwa wraz z 15-procentowym dodatkiem na rzecz Skarbu, potrąca się z kwot podatku obrotowego za r. 1939. Z uwagi na fakt, iż ustęp 3 cytowanego artykułu przewiduje, że dokonanie odnośnego potrącenia nastąpi przy uiszczaniu zaliczek na podatek obrotowy, wyłoniła się kwestia, czy i w jaki sposób możliwe są potrącenia odpowiedniej ceny świadectwa przez przedsiębiorstwa sprzedaży artykułów scalonych.

Wypowiadając się w powyższej sprawie, Izba Przemysłowo-Handlowa w Łodzi dała wyraz opinii, iż względy słuszności bezwarunkowo przemawiają za przyznaniem przedsiębiorstwom sprzedaży artykułów, od których pobiera się podatek obrotowy w formie scalonej prawa potrącenia części należności za świadectwo.

W uzasadnieniu Izba podniosła m in., że stawki podatku obrotowego, obowiązujące od dn. 1 stycznia 1939 roku zawierają ekwiwalent za zniesione świadectwa przemysłowe, wobec czego niepotrącalność należności za owe świadectwa spowodowałaby dodatkowe i niesłuszne obciążenie w grę wchodzących przedsiębiorstw.

O ile idzie o technikę przeprowadzenia odnośnych potrąceń, Izba Łódzka, z uwagi na fakt, iż wspowniane przedsiębiorstwa nie płacą podatku obrotowego bezpośrednio Skarbowi, lecz jedynie w cenie za nabyty towar — wyraziła opinię, iż należałoby dokonać owych potrąceń z innych kwot, przypadających Skarbowi. Wchodziłyby tu w grę przede wszystkim należności z tytułu podatku dochodowego, przy czym realizacja owej zasady mogłaby nastąpić w drodze rozporządzenia Ministra Skarbu, wydanego na zasadzie art. 123 ust. 1 ordynacji podatkowej.

Dodatkowe wynagrodzenia nie podlegające składce.

W myśl przepisów art. 11 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr 106 poz. 911), „do wynagrodzenia, podlegającego zaliczeniu do ubezpieczenia, należy, prócz miesięcznej płacy stałej w gotówce, także udział w zyskach, wynagrodzenie w naturze i wszelkie inne wynagrodzenia, które ubezpieczony otrzymuje na podstawie przepisów prawnych, umowy lub zwyczaju, zamiast płacy lub obok niej. (Ponieważ art. 14 ustawy o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. w 1933 r. Nr 51 poz. 396) zawiera bardzo zbliżone postanowienia, interpretację podaną przez Sąd Najwyższy do przepisów art. 11 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych można stosować przez analogię do postanowień art. 14 powyższej ustawy).

Powstały wątpliwości, czy do wynagrodzenia należy również wliczać wartość korzyści jakie odnosi pracownik z przyznania mu w umowie takich praw jak prawo do nabycia opału po niższej cenie, prawo do użytkowania gruntów na korzystniejszych warunkach itp.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna, w orzeczeniu z dnia 29. 12. 1938 r. L. C. III. 1661/35 orzekł:

„Nie stanowią wynagrodzenia, podlegającego zaliczeniu do ubezpieczenia w myśl art. II rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, korzyści, przysługujące pracownikowi a podlegające na tym, że w umowie zostało mu przyznane prawo do nabywania deputatu opałowego po tańszej cenie, do użytkowania gruntów deputatowych na korzystnych warunkach i pasania inwentarza za obowiązującą nie wysoką opłatą.

Pracownik bowiem, korzystając z ulg przyznanych mu w powyższym zakresie, uiszcza ustalone zgóry, aczkolwiek niższe niż osoby postronne, wynagrodzenie za przyznane mu korzyści, czyli, że nie stanowią one ściśle wynagrodzenia za pracę. Podobnie zatym, jak nie można w ramach stosunku służby państwowej określić funkcjonariuszowi państwowemu prawa do wypływających z przyznanego w ustawie mianem „wynagrodzenia“ korzyści, z przejazdu kolejami państwowymi po cenie ulgowej, jak i z prawa korzystania z pomocy lekarskiej, nie można również mówić o „wynagrodzeniu“ w naturze, jedynie dlatego, że dany pracownik korzystał z wymienionego uprawnienia, nabywając deputat opałowy i użytkując rolę czy pasąc inwentarz za dostępną niską opłatą, oszczędzał w ten sposób nawet dość znaczne kwoty pieniężne. (GSI)

Sprawy socjalne.

Odpowiedzialność pracodawcy za wypadek.

Art. 196 ustawy o ubezpieczeniu społecznym nakłada na pracodawców zwiększoną odpowiedzialność za wypadki przy pracy w stosunku do pracowników (dodatkowe odszkodowanie niezależnie od renty przyznanej przez instytucję ubezpieczeniową), gdy wypadek spowodowany został z powodu zaniedbania przez pra-

codawcę „swych obowiązków, wynikających z przepisów o ochronie życia i zdrowia pracownika".

W związku z powyższym przepisem zanotować należy orzeczenie Sądu Najwyższego Izby Cywilnej z dnia 5. XI. 1938 r. L. C. II. 947/38, ważne z tego powodu, że w zakresie szeregu zatrudnień brak jest szczegółowych jednolitych przepisów o ochronie żyica i zdorwia pracowników, obowiązują bowiem jeszcze przepisy dzielnicowe. Wyrok dotyczy między innymi i przemysłu drzewnego, orzekając, że:

„Nie ma przepisu, zabraniającego tarcia drzewa na cyrkularce osobom, nie mającym wiadomości fachowych, a zatem użycie niefachowe pracownika do pracy przy cyrkularce nie stanowi samo przez się zaniedbania przez pracodawcę jego obowiązków o ochronie życia i zdrowia pracowników, o których to zaniedbaniach mowa w art. 196 ustawy o ubezpieczeniu społecznym.

Ustalenie istnienia stosunku służbowego pomiędzy członkami zarządu Spółki Akcyjnej a Spółką.

Zasada prawna. Sam fakt zajmowania stanowiska członka zarządu spółki akcyjnej z wyboru nie wyłącza istnienia stosunku służbowego pomiędzy wymienionym członkiem zarządu a spółką; nie stwierdzają jednak istnienia takiego stosunku ani okoliczność, iż członkowie zarządu pobierali ściśle określoną pensję i mieli powierzone kierownictwo poszczególnych działów, ani okoliczność, że z pobieranego przez nich wynagrodzenia był potrącany podatek dochodowy i że na liście potrąceń figurowali oni razem z innymi pracownikami.

(Orzeczenie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dn. 1938. Nr. C. I. 1938/57).

Handel zagraniczny.

Możliwości eksportowe.

Bliższe informacje w poniższych sprawach uzyskać mogą zainteresowani eksporterzy w Państwowym Instytucie Eksportowym. Przy zgłoszeniu należy powołać się na odnośny numer. Firmy, które nie pozostawały dotychczas w bliższym kontakcie z Instytutem, winny nadesłać jednocześnie swe referencje.

Rury gazowe i śruby. Firma indyjska interesuje się importem powyższych artykułów. — P/11396/43/ID.

Moto-rowery. Firma bułgarska pragnie nawiązać kontakt z producentami moto-rowerów. — P/12635/50/ID.

Smoczki. Firma kanadyjska pragnie nawiązać kontakt z producentami powyższego artykułu. — P/11305/63/ID.

Artykuły higieniczne. Firma londyńska interesuje się importem higienicznych wyrobów gumowych. — P/12568/59/ID.

Czcionki drukarskie. Firma afrykańska interesuje się importem powyższego artykułu. — P/12800/61/ID.

Szkło okienne. Firma londyńska nawiąże kontakt z producentami powyższego artykułu. — P/12689/63/ID.

Gruszki gumowe do trąbek samochodowych. Firma jugosłowiańska nawiąże kontakt z producentami. — P/11755/59/ID.

Sprężyny. Firma agenturowa afrykańska nawiąże kontakt z producentami sprężyn. — P/12945/44/ID.

Wyroby porcelanowe i ceramiczne. Firma z Capetown interesuje się importem wyrobów porcalenowych jak: serwisy stołowe, do herbaty, kawy, wszelkich obiektów dekoracyjnych w wysokim gatunku oraz wyrobów ceramicznych (figury, zwierzęta, wazy itp.). — P/12947/65/ID.

Szkło. Firma angielska interesuje się importem kompletów szklanych do wody. — P/12950/63/ID.

Biel ołowiana. Firma z Amsterdamu nawiąże kontakt z producentami bieli ołowianej. — P/13025/47/ID.

Przedstawicielstwo. Firma argentyńska interesuje się objęciem reprezentacji fabryki naczyń fajansowych. — P/13037/65/ID.

Różne. Firma egipska nawiąże kontakt z producentami szkła. — P/13029/95/ID.

Różne. Firma z Tunisu interesuje się importem szkła oświetleniowego i porcelany elektrotechnicznej. — P/12086/65/ID.

Różne. Firma angielska poszukuje zastępstw polskich towarów włókienniczych na rynkach zamorskich, jak: Południowa, Wschodnia i Zachodnia Afryka, Południowa i Środkowa Ameryka, Indie i t. d. — P/12101/3.B./M.

Konfekcja drobna. Firma południowo-afrykańska, której właścicielami są obywatele polscy, pragnie zająć się opracowaniem zbytu artykułów, sprowadzanych dotychczas z Czecho-Słowacji, jak: rękawiczki, dziane i skórkowe, wyroby pończosznicze, bielizna wszelka, chustki do nosa, wyroby szmuklerskie, worki jutowe, bawełniane i lniane. — P/12406/44/M.

Tkaniny lniane. Importerzy brazylijscy interesują się możnością sprowadzania tego artykułu z Polski. — P/12259/46/M.

Tkaniny lniane. Firma agenturowa z Jamajki poszukuje nowych źródeł dostaw w zastępstwie towarów czeskich, austriackich i niemieckich, interesując się w szczególności tkaninami wełnianymi (tweedy, serże, flanele itd.), bawełnianymi wszelkiego rodzaju, na konfekcję męską i damską, bieliznę stołową w tańszych gatunkach, tkaninami z jedwabiu sztucznego na suknie damskie, bielizną pościelową i kocami, ręcznikami zwykłymi i kąpielowymi, bawełnianymi chusteczkami do nosa itd. — P/12805/95/M.

Gaza bandażowa. Firma kanadyjska pragnie importować z Polski wymieniony artykuł, sprowadzany dotychczas z Czecho-Słowacji, w dużych ilościach o szerokości 36", gęstość przeważnie 13 lub 20 nitek na centymetr kwadr. Płatność akredytywą na bank londyński. — P/12810/46/M.

Zasady polsko-francuskiego układu płatniczego.

Układ płatniczy, zawarty między Polską a Francją w Paryżu w dniu 27 marca 1939 r., regulujący sprawę płatności na przewóz towarów z Francji do Polski, oraz płatności finansowych wszedł w życie z dniem 1 kwietnia, a ważność jego określona jest do końca 1939 roku z prawem możliwości wypowiedzenia go wcześniej przynajmniej na 15 dni naprzód przez którąkolwiek ze stron.

Na podstawie omawianej umowy, rząd polski wydawać będzie niezwłocznie pozwolenia transferowe dla wszystkich sum należnych za przywóz francuskich towarów, które przychodzić będą do Polski w warunkach przewidzianych traktatem handlowym polsko-francuskim, oraz późniejszymi uzupełniającymi układami. Ogólna wartość przywozu francuskiego, dokonanego na podstawie tych umów, ustalona zostaje na 80% ogólnej wartości polskiego wywozu do Francji. Utrzymany zostaje więc stosunek 80 : 100 na korzyść Polski, przy czym obliczenie ilości wywozu polskiego, stanowiące podstawę do rozrachunków płatniczych, dokonywane będzie na podstawie danych polskiej statystyki wywozowej.

Utrzymanie tego stosunku w praktyce będzie zapewnione przez specjalną komisję, która składać się będzie z przedstawicieli obu zainteresowanych państw. Komisja ta orzekać będzie o ewentualnych wyrównaniach na koniec każdego okresu kwartałowego, biorąc pod uwagę osiągnięte wyniki w ciągu kwartału poprzedniego.

Co się tyczy płatności finansowych, to nowy układ zawiera postanowienie o charakterze deklaratywnym, iż rząd polski będzie dążył do zapewnienia transferu bieżących płatności finansowych wobec Francji. Obowiązek takiego transferu ustanowiony został jednak jedynie w granicach wpływów dewizowych otrzymywanych w bilansie płatniczym polsko-francuskim.

Postanowienie to, jak również klauzula o możliwości przesuwania transferów w zależności od terminu wpływów dewizowych z Francji, zapewnia rządowi polskiemu prawo ścisłego dostosowywania wypłat do otrzymywanych wpływów dewizowych z tego kraju. Wprowadzenie tego ograniczenia stanowi znaczne polepszenie warunków na naszą korzyść. Również nasze zobowiązania płatnicze dotyczą jedynie bieżących płatności, a jako należności finansowe bieżące w rozumieniu nowego układu uznano aktualne płatności firm francuskich, działających w Polsce lub polskich, kontrolowanych przez kapitały francuskie, jeśli te płatności wynikają z bieżących potrzeb, a mianowicie: spowodowane są:

1. wypłatą dywidendy, kuponów od obligacyj i akcyj,
2. procentów i amortyzacji pożyczek i wszelkich innych zobowiązań finansowych,
3. sum potrzebnych na pokrycie normalnych kosztów związanych z funkcjonowaniem zarządów centralnych we Francji.

Poza tym, jako bieżące należności finansowe uważane zostają uposażenia personelu francuskiego, zatrudnionego w przedsiębiorstwach wyżej wymienionych do wysokości 50% ich sumy netto. Połowę więc swego dochodu, pracownicy tych przedsiębiorstw będą mogli przesyłać za granicę. Ponadto wreszcie do bieżących płatności finansowych zaliczone zostały wydatki związane z wymianą intelektualną i artystyczną polsko-francuską.

Wreszcie w układzie zawartym ostatnio w Paryżu, rząd francuski stwierdził, że stosowanie postanowień o transferze bieżących należności finansowych, nie powinno prowadzić do ucieczki kapitałów francuskich zaangażowanych w Polsce.

Pozostałe postanowienia nowego układu, nie różnią się istotnie od postanowień układu płatniczego poprzedniego.

Nowa produkcja.

Produkcja polskich samochodów o napędzie drzewnym.

Jeszcze w ciągu tego sezonu mają być wypuszczone na rynek polski samochody o napędzie drzewnym. Samochód taki poruszany będzie gazem, wytwarzanym ze spalania drzewa. Według obliczeń, samochód ciężarowy tego typu przy pełnym obciążeniu używać będzie około 83 kg drzewa na 100 km jazdy. Drzewo do poruszania samochodów może być najzwyklejsze, byleby było suche. — Do tego celu mogą służyć przede wszystkim wszelkie odpadki przy tartakach, stolarniach itp.

Istnieje plan wyzyskania samochodów o napędzie drzewnym dla komunikacji, zwłaszcza na Kresach Wschodnich, gdzie drzewa jest bardzo dużo i gdzie jest ono niezwykle tanie. Koszt napędu drzewnego ma podobno wynosić tylko 20 proc. kosztów benzyny.

Budowa wytwórni materiałów izolacyjnych w Sandomierzu.

W Sandomierzu została ukończona budowa hali fabrycznej wytwórni papy i budowlanych materiałów izolacyjnych. Obecnie przystąpiono do montowania maszyn i urządzeń fabrycznych. Wytwórnia rozpocznie częściową produkcję w najbliższych miesiącach.

Wielki napływ prywatnych przedsiębiorstw do C. O. P.

Jak wynika ze sprawozdania delegatury Związku Izb Przemysłowo-Handlowych dla spraw C. O. P. w San-

domierzu, w ciągu stycznia, lutego i marca rb. wpłynęło do delegatury 521 zgłoszeń przedsiębiorców, zamierzających osiedlić się na terenie Centralnego Okręgu Przemysłowego w celu założenia tam nowych, wzgl. przeniesienia z innego terenu swych przedsiębiorstw.

Wśród powyższych zgłoszeń, przedsiębiorcy zamierzali założyć 46 zakładów drobno-przemysłowych, 186 zakładów handlowych i 290 zakładów rzemieślniczych. Wszyscy zgłaszający się reprezentowali łączny kapitał około 3,5 milj. zł, z czego na handel przypadało 1.724 tys. zł., na rzemiosło 1.182.650 zł, na drobny przemysł 522 tys. zł.

Budowa samochodów w Lublinie.

Firma „Lilpop, Rau i Loewenstein" nie poprzestaje na samym montażu samochodów „Chevrolet", „Buick" i „Opel", ale postawiła sobie za zadanie wzniesienia w ciągu najbliższych kilku lat wielkiej wytworni samochodowej.

Na zakupionym przez firmę w ubiegłym roku w Lublinie terenie stanie fabryka silników już w r. 1939. Będzie to pierwszy i bodaj najważniejszy etap w budowie własnych samochodów przez firmę Lilpop, Rau i Loewenstein.

Lilpop początkowo poza silnikiem będzie również produkował zasadnicze części składowe dla samochodu „Chevrolet", którą to markę firma wzięła sobie za przyszły typ samochodów dla masowej produkcji w kraju.

Różne.

Nowy Wojewoda Poznański.

Zarządzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej dotychczasowy wojewoda poznański p. pułk. Artur Maruszewski został przeniesiony na stanowisko wojewody w Wilnie.

Równocześnie wojewodą poznańskim wyznaczony został p. pułk. Bociański, uprzednio wojewoda wileński.

Ustępujący po dłuższej pracy na tym stanowisku p. woj. Maruszewski zdołał sobie w tutejszym społeczeństwie zaskarbić wiele uznania i wdzięczności za przychylne i gorące zajmowanie się wszelkimi sprawami naszego województwa.

Nowomianowanego zaś wojewodę społeczeństwo wita z góry życzliwie, szczególnie z uwagi na jego znaną uprzednio działalność niepodległościową i administracyjną, oraz jego znajomość spraw Wielkopolski, z której sam pochodzi.

Zarówno w pożegnaniu ustępującego wojewody, jak i w przywitaniu nowego, wzięli udział przedstawiciele Zarządu Związku Fabrykantów w Poznaniu.

Wydawanie zaświadczeń stwierdzających zawód poborowych przez zakłady przemysłowe.

Na skutek zarządzenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dnia 15 kwietnia 1939 r. Nr. B. W. II. a 236/25 oraz w celu wprowadzenia do ewidencji poborowych nazw zawodowych według „słownika nazw pracowników w przemyśle i rzemiośle" (wydawnictwo Ministerstwa Przemysłu i Handlu z 1939 r. na składzie w Głównej Księgarni Wojskowej w Warszawie). Urzędy Wojewódzkie poleciły starostwom powiatowym wezwać zakłady przemysłowe, prowadzone sposobem fabrycznym, ażeby swym pracownikom, stającym do poboru w nadchodzącym terminie (maj —czerwiec r. b.) wystawiały zaświadczenia, stwierdzające zawód, wzgl. zajmowane przez nich stanowisko w zakładzie, podając nazwę zawodu, wzgl. stanowisko ściśle w brzemieniu ustalonym we wspomnianym słowniku.

W wezwaniu zwrócono uwagę, że jakkolwiek obowiązek wystawiania zaświadczeń w powyższy sposób nie opiera się na wyraźnym przepisie ustawowym, a co najwyżej częściowo tylko wypływa z przepisów art. 165 ust. z dnia 9 kwietnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz 219), który to przepis ma być dopiero wprowadzony w życie rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych, to wobec obywatelskiej potrzeby współdziałania przemysłu z władzami wojskowymi w rozwijaniu sił zbrojnych zadośćuczynienie powyższemu wezwaniu ze strony przemysłu nastąpić powinno bez zwłoki.

Nowa taryfa opłat za badanie artykułów żywności.

W numerze 38 D. U. R. P. z dnia 28 kwietnia została ogłoszona jako załącznik do rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dn. 4kwietnia 1939 r., opartego na art. 12 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22 marca 19328 r. o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku nowa taryfa opłat za badania tych artykułów, przeprowadzone przez Państwowy Zakład Higieny. Taryfa ta obowiązuje od dnia jej ogłoszenia, czyli od 28 kwietnia 1939 r. Należność za badania musi być uiszczona z góry. Jeżeli należność nie da się ustalić z góry, należy wpłacić zaliczkę w wysokości ustalonej przez Państwowy Zakład Higieny. Oprócz kosztów badania mogą być doliczone koszty delegacji urzędnika. Koszty przesyłki przedmiotów nadesłanych do badania oraz opłat za badanie ponosi osoba, wzgl. władza, która badania oraz opłat za badanie ponosi osoba, wzgl. władza, która badania zażądała.

Poszukiwani kandydaci na praktykantów handlowych w koloniach.

Polski handel kolonialny rozwija się szybko. W związku z tym nowopowstające firmy eksportowo-importowe, specjalizujące się w handlu kolonialnym poszukują młodych handlowców Polaków w wieku od 20 do 30 lat na wyjazd do kolonij w charakterze praktykantów handlowych.

Wymagane warunki:

1. dobre zdrowie,
2. średnie wykształcenie,
3. praktyczna znajomość handlu oraz
4. dobra znajomość jednego z następujących języków: angielski, francuski lub portugalski.

Podanie zawierające curriculum vitae i adresy osób, na których referencje kandydat się powołuje, należy przesyłać do Zarządu Okręgu Ligi Morskiej i Kolonialnej — Poznań, ul. Nowa 1 m. 5.

Wydawnictwa.

„ŻYCIE I PRACA".

W wykonaniu uchwał Kongresu Bezpieczeństwa Pracy, Instytut Spraw Społecznych Warszawa, Wilcza 1 podejmuje obecnie wydawanie miesięcznika „Życie i Praca", mającego za zadanie udostępniać zdobycze wiedzy jak najszerszym masom pracowniczym w celu podnoszenia kultury pracy i kultury życia codziennego.

Powołując się przeto na praktykę z kalendarzem bezpieczeństwa i higieny pracy na rok 1939 i z uwagi na to, iż wydawnictwo „Życie i Praca", kształcąc i podnosząc kulturę pracowników, przyczyni się niewątpliwie do pilniejszego przestrzegania ładu i porządku w zakładach pracy, większego oszczędzania i poszanowania narzędzi pracy, przestrzegania przepisów bezpieczeństwa pracy, a zatem do zmniejszenia liczby wypadków przy pracy, co leży zarówno w interesie ogólnym, społeczno-gospodarczym kraju, jak i bezpośrednim interesie przemysłu, Instytut zachęca przedsiębiorstwa do zaopatrzenia swoich pracowników w miesięcznik „Życie i Praca".

Cena egzemplarza 60 gr, prenumerata roczna 5,40 zł, przy większych zamówieniach rabaty.

BIULETYN MUZEUM TECHNIKI I PRZEMYSŁU Nr. 7. ROCZNIK VII obejmuje sprawozdanie z działalności Muzeum w r. 1938.

KARTY BEZPIECZEŃSTWA PRACY.

Nakładem Wzorcowni Urządzeń Ochronnych i Poradni Bezp. Pracy przy Muzeum Techniki i Przemysłu ukazały się karty bezpieczeństwa pracy dotyczące szlifierek i młynów.

Karty omawiają w sposób wyczerpujący kwestie urządzeń technicznych i ochronnych, oraz obsługi maszyn. Obok tekstu karty zawierają odp. rysunki.

Karty w cenie 10 gr za sztukę można zamawiać za pośr. Wzorcowni Urządzeń Ochronnych Warszawa, Tamka 1.

DR JÓZEF POMIANOWSKI. ULGI INWESTYCYJNE — KOMENTARZ. Kraków — Warszawa 1939, Księgarnia Powszechna.

Komentarz powyższy ujmuje zagadnienie ulg inwestycyjnych w sposób wyczerpujący, jeżeli się weźmie pod uwagę dotychczasowy stan interpretacji i orzecznictwa w tej dziedzinie.

Ogólną orientację w kwestii ulg inwestycyjnych daje wstęp, w którym autor omawia: typy ulg, osoby korzystające z ulg, wymóg prawadzenia ksiąg, oraz postępowanie przy uzyskiwaniu ulg.

W dalszym ciągu obszernie są skomentowane przepisy ustawy o ulgach inwestycyjnych z 9. IV. 1938 r., przepisy wykonawcze związkowe (m. i. kod. handlowy, ord. podatkowa, ust. drogowa, rozp. o popieraniu elektryfikacji). Na koniec komentarz zawiera rozp. o rozbudowie Gdyni.

Uwagi komentatora są jasne, często poparte okólnikami władz skarb. i orzecznictwem Sądów. (r.)

Związek Fabrykantów prosi pozostałych P. T. Członków o podanie wysokości subskrypcyj POP i ofiar na FON

Erbedont'u
SKUTKI TRWAŁE
ZĘBY ZDROWE ZĘBY BIAŁE

R. Barcikowski S. A. - Poznań

Czekolady, cukry i kakao
Sp. Akc.
„GOPLANA"
w Poznaniu

słyną ze swej dobroci i dostępnych cen!

Drawska Odlewnia Żelaza i Fabryka Maszyn
INŻYNIER LUDWIK KEMBLIŃSKI i S-KA

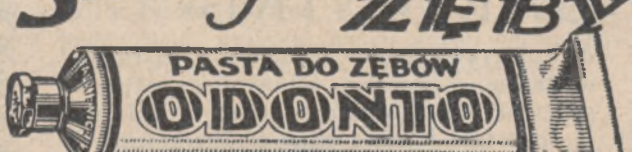
DOSTARCZA:

1. łańcuchy transportowe, przegubowe systemu Ewart'a i sworzniowe,
2. żeliwo ciągliwe (t. zw. kowalne, lanokute) o białym rdzeniu (europejskie) i o czarnym rdzeniu (amerykańskie) o wysokich właściwościach wytrzymałościowych, wydłużenionych i obróbczych. Zastosowanie przy częściach do samochodów osobowych, ciężarowych, motocykli; dla wagonów, parowozów. armatury o wysokim ciśnieniu i t. p.

Drawski Młyn, (Woj. Pozn.)

ŚNIEŻNO BIAŁE ZĘBY

FALKIEWICZ - POZNAŃ
Fabryka Perfumji Kosmetyków zał. 1911 r. w Paryżu

Cegielnia Parowa
WITASZYCE
stacja, poczta i telegr.: Witaszyce
dostarcza na dogodnych warunkach:

dachówki (karpiówki), dreny od „1½ do 9",
cegłę maszynową, tonówkę,
dziurawkę, sufitówkę
i kominówkę

Produkcja łączna 12.000.000 r.

Redakcja i Administracja: Poznań, ul. Rzeczypospolitej 1 — Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.
Zakład i miejsce odbicia: Drukarnia Wydawnicza Fr. Krajna Spółka z o. o., Poznań, Strzałowa 2 a.